

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

YTTRANDE OM REDOVISNING AV TORVUTVINNINGENS OCH TORVANVÄNDNINGENS KLIMAT- OCH MILJÖ- PÅVERKAN, ERT ÄRENDENUMMER M2016/01733/NM

BESLUT

Länsstyrelsen håller i stora delar med de slutsatser och lagförslag som presenteras i redovisningen. Länsstyrelsen har valt att kommentera respektive avsnitt i kapitel 4 i redovisningen.

4.1 LOKALISERINGSPRÖVNING

Länsstyrelsen håller med om att lokaliseringsprövningen redan regleras i 6 kap miljöbalken samt i förordningar. Däremot behövs en detaljerad vägledning för hur en standardiserad redovisning av klimatpåverkan ska se ut. Klimatfrågan är en av många aspekter att ta hänsyn till vid prövning och redan idag är det svårt att hitta nya lokaliseringar utan att klimatfrågan är särskilt väl utredd. Därför behövs en konkret vägledning om vilka prioriteringar som ska göras av prövningsmyndigheten för att kunna bedöma olika intressen och att då väga in klimatpåverkan i förhållande till annan miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att Naturvårdsverket till en början tar en aktiv roll i prövning av nya torvtäkter genom att yttra sig över ansökan om tillstånd.

Vid lokalisering av en ny täkt för brytning av växttorv bör även den underliggande energitorvens innehåll utredas. Detta ger ett bättre underlag för att kunna besluta om det går att utvinna all torv på platsen och därmed möjlighet att planera kommande efterbehandling av tükten. När all torvtäktverksamhet prövas enligt miljöbalken kan samma tillstånd samtidigt omfatta både utvinning av växttorv och energitorv vilket borde underlätta möjligheterna att utvinna all torv inom täktområdet.

Naturvårdsverket tar kortfattat upp påverkan på hydrologi och vattenkvalité. I val av lokalisering är detta två viktiga faktorer att ta hänsyn till för att få en god helhetsbedömning. Ett förändrat klimat gör det också än viktigare att bevara torvmarker som bidrar med flödesutjämning samt bibehållen eller förbättrad vattenkvalité. Ett varmare klimat med generellt mer regn, men med större risk för

sommartorka kommer även påverka utsläppen och upptaget av växthusgaser för torvmarken.

4.2 ÖVRIGA PRÖVNINGSFRÅGOR OCH 4.8 FÖRFATTNINGSFÖRSLAG

En ändring av prövningsnivå för små husbehovstäkter anses vara positivt. Genom att göra alla husbehovstäkter till anmälningspliktiga C-verksamheter är det lättare att få en samsyn kring prövningen av dessa eftersom det sker av samma myndighet. Möjligheten att ställa krav på en alternativ lokalisering är bra i teorin men i praktiken är det tveksamt om det finns några lämpliga alternativ inom samma brukningsenhet. Dock är det ovanligt med brytning av torv för husbehov och förmodligen kommer inte så många omfattas av ändringen. En ändring förväntas också leda till att det blir enklare att lyfta frågan om tillstånd och dispens för markavvattning. En anmälningspliktig verksamhet betalar också oftast en årlig tillsynsavgift till den kommunala miljönämnden vilket då väl sammanfaller med principen att förorenaren betalar.

Länsstyrelsen ser ett stort behov av vägledning för att bedöma om en torvtäkt, oavsett tillstånds- eller anmälningspliktig, kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Vid tillståndspliktiga verksamheter ska denna bedömning göras under samrådet. I detta skede finns ofta inte så utförligt underlag för att kunna ta ställning om bland annat klimatpåverkan. Även andra underlag för att göra en bra bedömning om verksamhetens miljöpåverkan är ofta bristfälliga eller är underlag/utredningar ännu inte genomförda. När det gäller anmälningspliktiga verksamheter anser inte Länsstyrelsen att det finns något naturligt skede under denna prövning när frågan om betydande miljöpåverkan ska lyftas. I dessa ärenden kommer det vara ännu svårare att besluta eftersom underlaget inte är lika omfattande. Förhoppningsvis underlättas beslut om att en verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan av de underlag som lämnas in i samband med prövning av tillstånd för markavvattning respektive dispens från markavvattningsförbudet. Sådana uppgifter är exempelvis dikestäthet, avvattande förmåga och så vidare och dessa sammanfaller med uppgifter om att bedöma en torvtäkts klimatpåverkan.

4.3 EFTERBEHANDLING

Länsstyrelsen anser att det är positivt att redan under prövningen bedöma syftet med efterbehandlingen. Däremot behövs vägledning för att få in ett bättre underlag för att göra en sådan bedömning. Det är också mycket som kan hända under tiden en torvtäkt bryts ut. Det finns kanske inte lönsamhet att bryta ut den sista torven av en eller flera anledningar. Därför krävs strängare villkor för att se till att en verksamhetsutövare verkligen bryter ut all torv för att kunna göra en ändamålsenlig efterbehandling. Länsstyrelsen har sett möjligheter vid efterbehandling att utveckla naturvärden och arter främst genom att efterbehandla till våtmark. Ur klimatsynpunkt är detta alternativ inte optimalt utan då är det bättre med skogsplantering.

4.4 EKOLOGISK KOMPENSATION

Naturvårdsverket ger även förslag på att tydliggöra klimathänsynen i befintlig prövningsvägledning och med hjälp av ekologisk kompensation. Att redan i lokaliseringsstadiet samt att vid val av efterbehandling väga in klimataspekter är välkommet, sen återstår det att se hur det kommer falla ut i praktiken. För att jämföra olika alternativ är det viktigt att i vägledningen ange på vilka grunder dessa bedömningar ska göras.

I dagsläget har inte ekologisk kompensation använts i så stor omfattning vid prövning av torvtäkter. Detta behöver därför utvecklas genom en bra vägledning. Dessutom håller Länsstyrelsen med om att kompensation ofta kan bli komplicerat och dyrt när det behövs exempelvis vattendomar.

4.6 STYRMEDEL FÖR ODLINGS- OCH STRÖTORV

Länsstyrelsen håller med om att frågan behöver utredas vidare. Idag går stor mängd av växttorven på export till bland annat Holland. Länsstyrelsen anser inte att detta är hållbart men att det förmodligen finns hinder för att införa styrmedel att minska exporten. Vid nyetablering av torvtäkter för växttorv bör en central fråga vara behovet av torven i närområdet.

4.7 KUNSKAPSBEHOV

Många av de i redovisningen nämnda underlagen och datan är viktiga för att kunna bedöma en torvtäkts klimatpåverkan. Genom att använda dessa databaser kopplat till geografisk information kan en prövning av torvtäkter underlättas. Länsstyrelsen anser det är mycket positivt att frågan lyfts då det idag finns många databaser som inte är tillgängliga för prövningsmyndigheten. Det kan dock vara en stor kostnad att digitalisera eller att tillgängliggöra data.

YTTERLIGARE SYNPUNKTER AVSEENDE REDOVISNINGEN.

Ur miljömålssynpunkt är det mycket positivt att Naturvårdsverkets gjort en belysning av torvutvinningens och torvanvändningens klimatpåverkan, på ett tydligt och strukturerat sätt.

Vad gäller avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken som regleras i förordning (1998:940) konstateras att torvtäkters årliga avgift inte motsvarar varken den prövningen eller den tillsyn som krävs. Därför uppfylls inte principen att förorenaren betalar. Därför bör en avgiftshöjning övervägas.

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Miljö- och energidepartementet har begärt Länsstyrelsens yttrande av redovisning av regeringsuppdrag M2015/03518/Nm: ”Torvutvinningens och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan”.

DE SOM DELTAGIT I BESLUTET

Beslutet har fattats av länsråd Anders Flanking med miljöskyddshandläggare Anna Nicklason som föredragande. I den slutliga handläggningen har även energi-och klimatsamordnare Ida Andreasson deltagit.

Anders Flanking
Länsråd

Anna Nicklason
Miljöskyddshandläggare